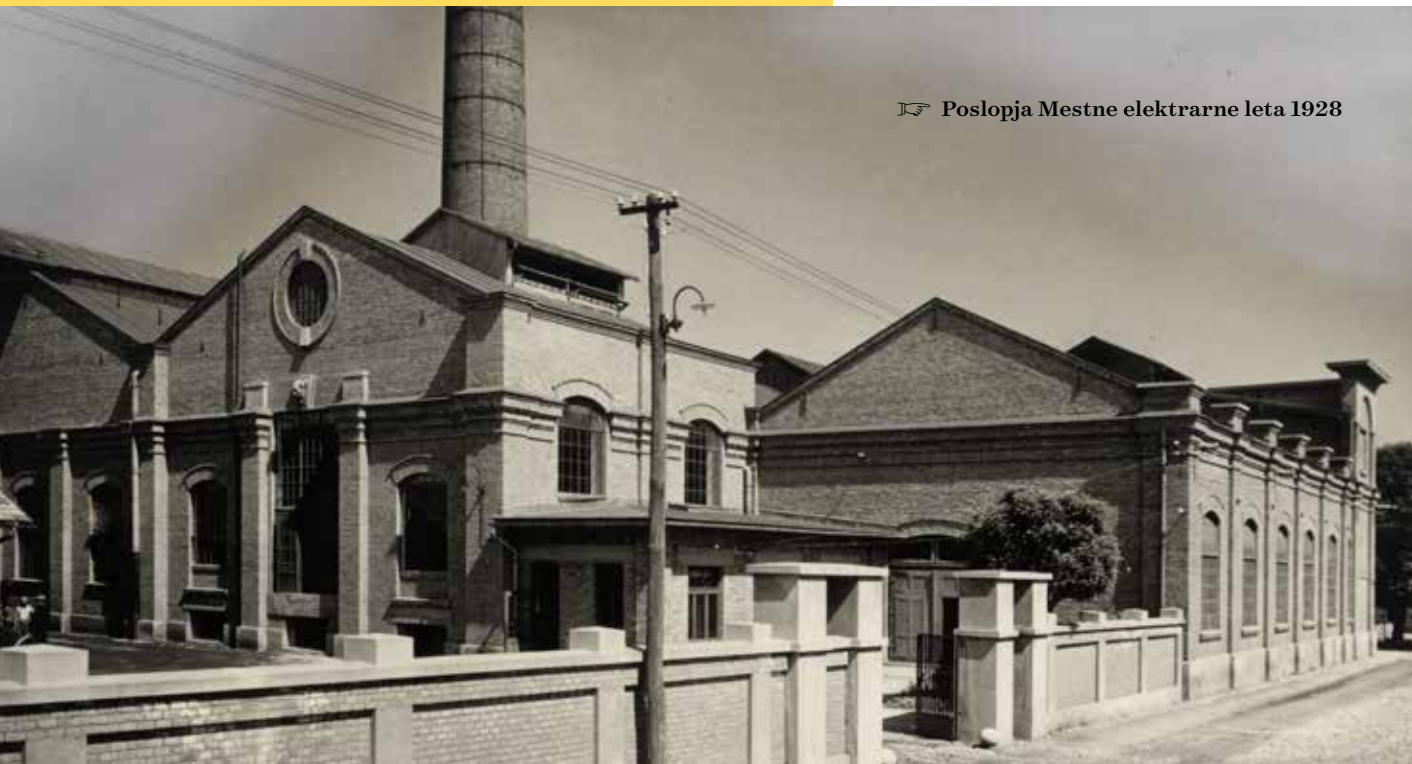

Uvod

Leta 1925 je imelo elektriko le kakšen odstotek ali dva vseh domov na svetu. Preostali so se znašli po svoje. Si lahko predstavljate, kako so ljudje živeli brez elektrike? So bila mesta v popolni temi? Je bilo res vse tiho in počasno?

Ne povsem. Zgodovina življenja z elektriko, ki je človeku najprej prinesla (pre)potrebno luč, je dolga, a osvetljevanje domov, uporaba praktičnih orodij in domišljije sega tisočletja nazaj.

Potreba po svetlobi je k razmišljanju in ustvarjanju gnala naše prednike vse od prazgodovine do danes. Tema je navadno pomenila nevarnost. Ob svetlem se je človek od nekdanj počutil bolj varnega. Na prostem so ljudje ponoči nosili bakle ali upali na jasno nebo, da bi se orientirali po mesečini. Ognjene bakle in kasnejše oljenke so bile dolgoletne, zveste in edine sopotnice človeka v zgodovini.

Poslopja Mestne elektrarne leta 1928

Ljubljana

Plinske svetilke so ostale v rabi vse do srede štiridesetih let 20. stoletja. Takrat so jih povsem zamenjale električne žarnice, ki so v Ljubljani sicer prvič zagorele 1. januarja 1898. Novo zgrajena mestna elektrarna je stala v Slomškovi ulici. Med prvimi napravami v tej elektrarni sta bila generator in parni stroj, ki sta oskrbovala mesto z električno energijo. Otvoritev je bila slavnostna:

»Dvorana, v kateri so postavljeni stroji, je bila krasno ozaljšana. Na stenah so visele zastave, habsburške, narodne in mestne, čez sredo pa je bila obešena z električnimi lučicami prepletena kita zelenja. V sredi kite je visel mej mestno in narodno zastavo grb ljubljanskega mesta, kateri je po otvoritvi čarobno zažarel v električni luči. Na otvoritveno slavnost se je zbralo mnogo odličnega občinstva, gospodov in dam.« »Naprava je izborna funkcionirala, tako da je bilo vse občinstvo presenečeno in se ni moglo načuditi, a tisočim je na ustnah trepetal vzklik: Živel napredek, živila svetloba!«

Tako je tri dni kasneje poročal časopis Slovenski narod.

Župan Ivan Hribar je nagovoril zbrane:

»Z današnjim dnem dobi Ljubljana lepšo in zdravejšo luč, kakor je bila dosedanja. Toda samo to ni bilo merodajno za občinski svet, ko je sklenil graditi elektrarno. Električna dá se porabiti tudi drugače. Zlasti se je tu mislilo, da jo bode jemala za gonilno moč velika in mala obrt. Poleg tega pa se projektuje električna mestna železnica, katera bode, ker se mesto precej širi, kmalu prav potrebno občilo postala. Ako se te nade³ občinskega sveta uresničijo, tedaj bode v Ljubljani procvelo tudi blagostanje.«

Električni tramvaj je po Ljubljani prvič zapeljal 6. septembra 1901. leta. Upanje župana Hribarja o napredku mestnega prevoza se je uresničilo.